

Helsingfors, dnia 31 lipca 1920.

L. Ds. 913.

T A J N Y .

4588

Finlandja.
Sprawy wojskowo-polityczne.

Nacz. Dow. W.P. 3 egz.
Htm. Bogusławski, Sewel. 1 egz.
Mjr. Myszkowski Ryga. 1 "

Do

Naczelnego Dowództwa W.P. Sztab Generalny, Oddział II

Poczta polowa 53.

W związku z naszą sytuacją na froncie, która rządziące Finlandji okazują przestrach, gdyż wskutek naszej propagandy wierzone tutaj w siłę naszej armji. Niespodziewany sukces czerwonej armji wywarł wrażenie. Łącznie z powyższym agitacja niemiecka, komunistyczna i socjalistyczna, przyczyniła się do zachwiania wiary w nasze siły i samodzielną politykę.

Sprzysiężące nam która fińskie zupełnie szczerze wierzą w nasze zwycięstwo i agitują z-a wspólną walkę oraz powstrzymują napór agitacji niemieckiej. Jednak są to bardzo nieliczne grupy. Naogół Finlandja, wobec dzisiejszej sytuacji nie wierzy w możliwość wojskowych sukcesów wspólnie z państwami bałtyckimi i Polską. Rząd fiński wyraźnie nie chce wiązać się do jakichkolwiek wojskowych zobowiązań. (Na konferencję do Rygi delegowani są tylko specjaliści w sprawach ekonomicznych).

Generał Enckell, w rozmowie ze mną, oświadczył, że obecnie nie jest odpowiednia chwila dla konferencji Ryskiej. Finlandja teraz nie podejmuje się wojskowych zobowiązań z państwami bałtyckimi, które nie są uznane de jure i nie posiadają ustalonego bytu wewnętrznego, posiadają nieliczną i nawpół zdemoralizowaną armję. W obecnej chwili Finlandja postawiona jest w ^{ym} pożałować położeniu wobec bolszewików. Jednak nie wszyscy są tak pesymistycznie usposobieni, jak gen. Enckell. Na posiedzeniu.

które odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta przed wyjazdem delegacji pokojowej do Dorpatu, oświadczył gen. Kivekäs i inni uczestnicy, że wierzą w Polskę i w odmianę sytuacji, radzą nie robić ustępstw w Dorpacie i nie okazywać słabości wobec sytuacji.

◀ Za cały ubiegły okres czasu należy zaznaczyć, że Finlandja jednak najpoważniej ze wszystkich państw bałtyckich solidaryzowała się z nami, czego dowodem służy:

- a.- zerwanie rokowań w Hajajokach,
- b.- Uznanie rządu Petlury już po rozpoczęciu rokowań w Dorpacie.
- c.- Faktyczne zwleknięcie rokowań.
- d.- Liczny napływ do mnie zgłoszeń ochotników do walki na naszym froncie. ▶

Dziś, wobec swoich sukcesów, wypominają bolszewicy to wszystko Finlandji i wobec tonu, który powzięli na ponownym posiedzeniu w Dorpacie, można przewidzieć, że nie bacząc na obecne dążenie Finlandji do zawarcia pokoju, bolszewicy nie zrobią żadnych ustępstw i możliwie, że zerwą rokowania i Finlandja mimowolnie wepnie się do wojny.

Praca komunistów w ostatnich czasach idzie intensywnie: w forcie "Ino" był zamach na jedyną armatę 12 cm, która sięga do Kronsztadu. Nastąpił ^{składu} wybuch z zamiarem wysadzenia armaty. 27 b.m. nastąpił wybuch składu starej amunicji na wybrzeżu głównej wyspy w Sveaborgu. Na sąsiednich wyspach znajdują się składy min i Pyroksyliny. Widocznie więc liczone na działanie detonacji. Wielka ilość broszur komunistycznych podrzucana jest w wojsku (ze wskazaniem na niefortunną walkę Polaki). Ruchowi komunistyczniemu przeciwstawia się zorganizowany porządek wewnątrz kraju i dyscyplina w wojsku.

Niesprawdzone pogłoski donoszą o przygotowaniach floty bolszewickiej w Kronsztacie, która stoi pod dowództwem Raskolnikowa.

Ocenę sytuacji można określić następująco: z powodu sukcesów bolszewickich panuje przestroch w kołach rządzących Finlandji. Dziś rząd nie chce wiązać się zobowiązaniami wojskowymi z państwami ościennymi, dąży do

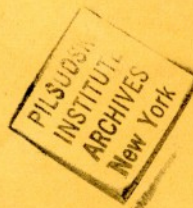
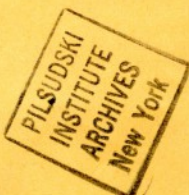
3.

pokoju i wznowienia stosunków handlowych; zdaje sobie sprawę, że w każdej chwili może oczekiwać napadu bolszewickiego. O ile wtedy nie nastąpi realnej pomocy ze strony marynarki koalicyjnej, Finlandja znajdzie się w ciężkim położeniu, nie bacząc na swoją siłę obronną.

Z naszej strony zaznacza się, że chwila dla akcji zbrojnej nie jest spóźniona i że w walce z bolszewikami w pojedynkę Finlandja ulegnie. Intensywną kontragitację prowadzi się z naszej strony wszelkimi sposobami.

Attaché wojskowy

A. P. J. J.
pułkownik.

92
78

Attaché Wojskowy Państwa Polskiego
W FINLANDJI

L. dz. 904
Rosjanie w Finlandji
wobec Polski.

Helsingfors, dnia 31 lipca 1920.

Tome

Odpisy:

Nacz. Dow. W.P. 4 egz.
Ktm. Bogusławski, Sewel 1
Kpt. Byszowski, Ryga, 1 "

Do

Naczelnego Dowództwa W.P., Sztab Generalny, Oddział II

Poczta polowa 53.

W tutejszych kołach rosyjskich przeważa kierunek prawicowy.. Podczas naszej ofensywy na Ukrainie prasa rosyjska w Finlandji utrzymywała wrogie względem nas stanowisko, przedrukowując artykuły Burcewa i pisząc własne w tymże rodzaju. Obecnie ten tej prasy uległ zmianie i jest na pół przychylny, na pół wstrzemięźliwy.

Większość Rosjan, zarówno uchodźcy, jak i resztki armji Północnej i Północno-Zachodniej, wyjechali częściowo do Paryża, częściowo do Berlina. Przyczyniła się do tego z jednej strony drożyzna i brak środków, a z drugiej trudności ze strony rządu fińskiego stawiane Rosjanom dla zamieszkania w Finlandji. Zachowanie Rosjan jest spokojne, oprócz większości rosyjskich żydów, którzy zajmują najlepsze hotele, posiadają pieniądze i trudnią się spekulacją. Wyżsi oficerowie przeważnie wyjechali.

Armja Północna.

Resztki Północnej Armji znajdują się (w liczbie około 600 osób) w obozie Lahti. Z nich 60 oficerów i 300 żołnierzy, jako materiał politycznie pewny, nadaje się do formowania oddziału ochotniczego. Sprawami tego obozu zajmuje się gen. Klujew, poprzednio zajmował się nim gen. Ben,

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

.1. 79 93

który wyjechał do Paryża. Gen. Klujew pracuje w łączności z gen. Mille-
który jest
rem w Paryżu. Na zasadzie umowy Finów z bolszewikami z czasów, kiedy
resztki armji Północnej przeszły granicę Finlandji, w razie wypuszcze-
nia jeńców z Lahti, zajmą bolszewicy Porajärvi i Repola. Wobec tego Fi-
nowie wypuszczają z tamtąd tylko pojedynczych oficerów i nieliczne grupy,
które otrzymują wizy państw obcych. Jeńcy rosyjscy, którzy opuszczają
Lahti, otrzymują pieniądze na drogę do miejsca przeznaczenia.

Armja Północno-Zachodnia.

Resztki armji P.-Zach., która nie przeszła do bolszewików i nie chce
wracać do Rosji Sowieckiej, znajduje się w Estonji i Lotwie na robotach
leśnych grupami, przy których pozostali oficerowie. Jeden z wyższych
dowódców b. armji P.-Zach. gen. Permikin jest w kontakcie z temi grupami
i w każdej chwili może zebrać do 8000 ludzi.

Formowanie ros. oddziałów ochotniczych.

Nasze tutejsze Poselstwo 29/7. otrzymało instrukcję i pozwolenie
na werbunek do rosyjskich ochotniczych oddziałów w Kraju, również pozwo-
lenia na wydanie kilkunastu oficerów z obozu Lahti wizy tranzytowej na
przejazd do armji gen. Wrangla.

Powyższa sprawa praktycznie przedstawia się następująco:

- 1.- Proszę o telegraficzne informacje dla mnie w tej sprawie.
- 2.- Proszę o wskazanie punktu zbornego.

Transport ochotników mógłby odbywać się przez Gdańsk, gdzie Polska
Misja Wojskowa musiałaby skierowywać ich do punktu zbornego.

a. W Finlandji. Większość oficerów prosiła oddawna MN o przejazd przez
Polskę do armji Wrangla. Kilkunastu z nich, co do których Poselstwo otrzy-
mało pozwolenie, otrzymują wizy tranzytowe.- Żołnierze mogliby być wy-
syłani nielicznymi grupami po otrzymaniu informacji od Naczelnego Dowództwa
W.P.-

b.-w Estonji i Lotwie. Obecny w Helsingforsie gen. Permikin nadaje się
do przeprowadzenia organizacji. Otrzymuje on wizę na przejazd do Warszawy.

na zasadzie pozwolenia, otrzymanego przez Poselstwo. Zamelduje się po przybyciu do Warszawy i poinformuje w sprawie wspomnianych 8000 ludzi. Dalszym ciągiem tej sprawy zajmą się przedstawiciele Nacz.Dow. w Rewlu wzgl. w Rydze.

Łącznie z poprzednio prowadzoną propagandą przeciwko Polsce, jako wrogowi Rosji, naogół obawiają się Rosjanie formowania oddziałów ochotniczych w Polsce, aby w razie zawarcia przez Polskę pokoju nie wpadli w jeszcze gorsze położenie.

Antybolszewicka propaganda Rosjan.

Do Helsingforsu przyjechał z listem polecającym od rtm. Prus-Bogusławskiego z Rewla niejaki Jerzy Cinken-Bogajewski, który pracował w sprawie Fskowszczyzny oraz na naszą korzyść w Komitecie socjal-rewolucyjnym. Obecnie zamieszkał w Wyborgu, gdzie ma rozpocząć pracę na wzór prowadzonej w Rewlu, prowadzić wśród Rosjan propagandę na naszą korzyść i agitację w Rosji Sowieckiej.

Attaché wojskowy

J. Pieterski

pułkownik.

